Lale
Gül

IK
GA
LEVEN

2021 Prometheus Amsterdam

Overeenkomsten met bestaande personen of gebeurtenissen zijn geen toeval, behalve als het gedoe oplevert.

© 2021 Lale Gül
Omslagontwerp Jan van Zomeren
Foto omslag Annaleen Louwes
Zetwerk Elgraphic
www.uitgeverijprometheus.nl
ISBN 978 90 446 4687 0

1

Was ik maar met de stroom meegegaan, dan was me dit niet overkomen, dan was ik niet verworden tot een verschoppeling. Met de kennis van overmorgen zal ik vandaag een onbezonnen beslissing nemen. Er zijn veel dingen in het leven die hartstikke leuk klinken als je ze verzint, maar doorgaans geldt dat je ze maar beter niet kunt uitvoeren. Hetzelfde geldt voor het publiceren van dit schrijfsel. Ik geef u daarom het volgende cruijffiaanse advies mee: verzwijg alles waar u later spijt van zult krijgen.

Ik neem u mee in mijn relaas. Laten we hopen dat ik hiermee een steen in de vijver gooi.

Het is tien over elf 's avonds, ik priem mijn sleutel in het sleutelgat van Oma's voordeur en draai hem om. De vertrouwde, weeë geur die ik altijd waarneem als ik haar domein binnentreed komt op me af, maar ik heb het idee dat ik het na enkele seconden niet meer ruik, althans: dat het me niet langer tergt, dus dat scheelt. Dat is meestal zo met viezige lucht. Op het moment dat je vanuit een neutrale geuromgeving ergens belandt met een onprettige lucht – wc's op middelbare scholen of zelfs op menige hogeschool, de kleedkamer van Fitness4Me Ladies Only in Bos en Lommer, de kamer van Freek als hij sigaretten of wiet gerookt

heeft, het huis van mijn verwekkers als Moeder heeft gefrituurd (we hebben geen afzuigkap in die antieke kippenkrotten in Amsterdam-West) of als het bebloede schaap is afgeleverd voor het Offerfeest, waarna het minstens drie dagen naar vers schapenbloed ruikt, of Oma's huis dus – word je overvallen door de muur van stank maar na een tijdje acclimatiseer je – veel zaken in het leven wennen.

Zodra ik m'n kamer in slenter, jas ik de gordijnen gejaagd opzij en zet ik uit gewoonte het raam wagenwijd open. Laatst heb ik overal in huis geurstokjes gepositioneerd om de onbeminnelijke aroma's van Oma enigszins te maskeren, maar die zorgen eerder voor een melange van wrange geuren mét die van groene appel en Zwitsal, dan dat ze daadwerkelijk het ongewenste elimineren. Me dunkt dat dat niet werkt, aangezien de bron en de belichaming van het bedompte blijft bestaan: Oma. En u weet wat ze zeggen over problemen: die moet men bij de bron aanpakken.

Halil, m'n broertje van achttien, voelt doorgaans de behoefte hetzelfde grijsgedraaide bezwaar te maken als hij hier is: 'Wat een lúcht man, jézus, doe een keer de ramen open!' Inmiddels negeer ik het. Wat is immers een zinnig weerwoord? Hij weet dat het komt doordat Oma ziek of zwak in bed ligt te stinken met al haar overgewicht, dat met de dag meer uit de hand lijkt te lopen, en de overdadig veel lagen kleergoed, ook als de mussen van het dak vallen. Haar lijf lijkt overgenomen door de vetkwabben, alsof ze er zelf ook in verzinkt, vooral als ze aanstalten maakt om op te staan. Ze heeft last van erosie bij haar knieën (iets met haar kniebanden of zo, Vader kon het me niet echt uitleggen, zijn Nederlands is nogal gebrekkig en hij is degene die zich onderhoudt met haar arts, dus ik ken de details verder ook niet). Verder heeft ze ook verkalking, astma, diabetes, parkinson en God weet wat meer. Bijgevolg is ze niet meer in staat zich veel of vaak te verroeren. De arts zei dat een operatie aan de benen pas mogelijk is als ze minimaal 30 kilo weet kwijt te raken, anders brengt de ingreep

te veel risico's met zich mee. Dat gaat 'm helaas niet worden. Al jaren horen we van witte jasjes dat ze nodig haar vetvoorraden moet zien te verliezen, het gebeurt niet. Oma heeft nogal schijt aan haar gezondheid. Als het aan haar lag, ging ze in een vloek en een zucht dood. 'Dan ben ik verlost,' zegt ze.

Ze is al lang cynisch en zwartgallig, het enige waar ze nog enigszins monter van wordt zijn de suikerrijke consumpties die ze gulzig verorbert, vandaar dat ik haar niet wil beroven van dat laatste beetje genot, die verdomde gevulde koekjes, appeltaart, frisdrank, roomijs en chips, en die voor haar blijf inslaan als ze erom vraagt. Ze is ongeletterd en kan haar tijd niet verdrijven met dingen die andere, geletterde oma's doen: lezen, het nieuws volgen, überhaupt iets van programma's en documentaires begrijpen, of sudokuen. Verder spreekt ze Turks op boerenniveau, ze is geen dag naar school geweest en beschikt daardoor over een uiterst pover vocabulaire en een nogal nauwe horizon, zodat ze de moderne Turkse tv ook niet echt kan volgen. Haar algemene kennis is zo miserabel dat ze denkt dat er maar drie landen op de wereld zijn: Amerika, Turkije en Nederland. Amerika, omdat zo veel mensen het zo vaak hadden gehad over dat verderfelijke oord, de geografische belichaming van het kwaad. De moderne wereld was zo nieuw voor haar dat veel dingen geen naam hadden en ze moest wijzen om naar ze te kunnen verwijzen, dus u begrijpt dat ik over veel zaken nooit met haar kan praten, hoogstens over koetjes en kalfjes. Ze had daarom in mijn afwezigheid vaak last van onrustig makende rust, oftewel verveling.

Met mijn verwekkers is het trouwens niet héél anders, die waren eveneens analfabeet toen ze naar Nederland kwamen op hun 25ste (ongeveer dan, hun precieze geboortedata zijn onbekend, niet geregistreerd). Hoewel dát probleem voor een deel is verholpen destijds, zijn er genoeg andere terreinen waar ze nog altijd een extensieve inhaalslag in het verschiet hebben, zoals zal blijken uit mijn verslag. Ze kennen misschien wat meer landen in de

wereld en kunnen wel de actualiteiten op de voet volgen, maar aangezien hun nieuwsvoorziening en het wereldbeeld dat zij tot zich nemen van de Turkse schotel komen en eerst op maat gesneden worden voor het reactionaire, collectivistische en ultrareligieuze publiek en er allerhande onzinnige geruchtmakendmelodramatische sauzen overheen gespoten worden om het af te toppen, kunnen we beter spreken van totaal feitenvrije, met oorverdovende kitsch en belangen opgeklopte propaganda pur sang. Die media hadden als doel hun boodschap zeer opzichtig eenzijdig te verspreiden. Niet alleen met betrekking tot binnenlandse aangelegenheden, ook het buitenlandse nieuws werd niet ontzien. Zo werd ik recent een aantal keer geheel onvrijwillig blootgesteld aan hun omroep en hoorde ik dat Rutte had gezegd dat de Turken op moesten pleuren uit Nederland en dat Wilders had toegezegd het land weer moslimvrij te maken. Nou moet ik de makers nageven dat ze er in dit geval niet héél erg naast zaten, gezien de leus 'Nederland weer van de Nederlanders' – wat dat ook mag betekenen – en de woorden 'pleur op' van de premier jegens agitatorische biculturele jongeren, maar goed, iets authentieker citeren en vertalen maakte in dit geval een aanzienlijk verschil voor het effect bij de ontvangers, vermoed ik zo. Ze hadden er bombastische geluidseffecten bij gemonteerd en beelden van een furieuze, bulderende Geert, zoals we die kennen in zijn natuurlijke habitat, en herhaalden alles oneindig, net Tel Sell, als waren hun kijkers troglodieten.

Een volgende keer had ik van ze vernomen dat Nederland een speciaal beleid voert om Turkse pleegkinderen bij homoseksuele voogden onder te brengen om moslims te jennen. De biologische verwekkers van ene Yunus uit Den Haag deden hun verhaal voor de gulzige verslaggevers. 'We hebben aangegeven dat dat in strijd is met ons geloof, maar onze blieven werden weggewuifd. Dat doen ze moedwillig, omdat we moslims zijn!' Een andere keer begreep ik dat een Kamerlid van de SP een openlijke PKK-

adept is, maar daar niet om verguisd wordt. Mevrouw Karabulut werd juist geprezen en gesteund in haar Turkijehaat door die onzindelijk racistische Nederlanders, die erop uit waren te verdelen en te heersen, om ook van Turkije straks een brandhaard en satellietstaat te maken, dat is immers waar die perverse *witmangen* en gedrochtelijke schoothonden van Amerika en Israël bekend om staan. Dat narratief werd om de zoveel tijd bevestigd door Kuzu, een Nederlandse politicus van Turkse oorsprong, die nu en dan op de Turkse tv zat te verkondigen dat Nederland door en door racistisch, nee wat zeg ik, fascistoïde was, niet alleen de burgers maar ook de rechters, agenten en eigenlijk alle instituties. Er werd zelfs tegen de Grondwet in gehandeld als het ging om moslims of mensen met een andere huidskleur. Hij deed ook elke keer aan namedropping van de andere Turkse politici in Nederland die tegen hem of zijn ideeën gekant waren, zodat die een hoop kopzorgen erbij kregen na de uitzending en konden fluiten naar hun vakantie in Turkije.

De laatste tijd ging het herhaaldelijk over de bekering, of 'wederkering' zoals moslims het noemen – want eenieder wordt geboren als moslim, wij geloven dat de verwekkers hen laten afdwalen –, van Joram van Klaveren tot ons geloof. Het kon niet op met ons nieuwe klavertjevier, de tweede PVV'er die een metamorfose meemaakte; van notoire, ongewassen, wanstaltige racist en repugnante islamofoob naar devote moslim. Ooit generaal in de frontlinie van de antimoslimbruinhemden in de Lage Landen die de boel bruiner bakten dan een LPF of een Baudet, doch nu een held die met open armen door toegenegen zelootgenoten werd onthaald, hun grondslagenstelsel bevestigend. De moslimgemeenschap had weer eens een vette vis gevangen die ze onophoudelijk uit het raam zou hangen, een nieuwe mascotte, een paradepaardje. Religie is net ondernemen, je wilt grote namen aan je kluisteren; net zoals dat bekende artiesten hun jetsers schudden en over de grond krioelen voor een frisdrankmerk,

hadden wij onze slet die we zouden prostitueren aan ons patriarchaat, onze *helper-whitey*.

Er zijn vast kwalitatief hoogwaardigere nieuwszenders te vinden op de Turkse tv, ik heb geen idee; mijn verwekkers hadden altijd dit zwakzinnigenprogramma aan, dus had ik het idee dat er niks anders was dan zeer eenzijdige en onomwonden gekleurd nieuws vanuit een beperkte invalshoek, een ongebreidelde buikloop voor schepsels die de grijze massa onder hun schedeldak verwaarloosden. Zo had ik ook een interview gezien waarbij Ali met de pet uit de straten van Anatolië gevraagd werd naar zijn mening over het voorval waarbij de redactie van *Charlie Hebdo* naar de appelmoes werd gebombardeerd; de teneur was dat het uiteraard geen deugdelijke zaak was, ze vermeldden dat ze terreur verafschuwden, maar die gasten, die stel ongemanierde humorbedrijvers en zogenoemde voorvechters van het zogenaamde vrije woord, er wel een beetje om hadden gevraagd. Dat ze er niet wakker van lagen. 'Iedereen met hersens kan bedenken dat als je een heilig persoon van zo veel mensen op de wereld bespot, je geweld over je afroept, dus ik snap niet waarom iedereen ervan opkijkt,' vertelde een meneer. Het gezonde boerenverstand is vrijwel altijd een diskwalificatie van kennis en specialisme. Maar misschien had hij ook wel gelijk. Bij het kiezen van je vijanden kun je de echt gevaarlijke types beter links laten liggen.

Je kunt na elke aanslag in naam van ons geloof de klok erop gelijkzetten dat mijn gemeenschap daad en motief zal ontkoppelen en daarna verontwaardiging zal uiten over de verontwaardiging; een blijk van morele superioriteit die zichzelf uitlokt, iedere keer als zij geuit wordt door moreel inferieure mensen.

Ik ben benieuwd wat het zal voortbrengen als we een enquête zouden houden onder Turken, en dan vooral de diaspora hier, over onze stellingname omtrent cartoonisten van het kaliber

Hebdo. Gelukkig is vrijheid van meningsuiting iets anders dan het recht op een podium.

De grap waar we niet om kunnen lachen, zal ons pijnlijk blootgeven. Weinig zaken snijden dieper dan de ernst van een goede grap. Ik minacht ze met grote innigheid, die mensen die zich ontslaan van de morele plicht om alles met macht te krenken en met enige regelmaat te provoceren. En de mensen die daarbij ook nog eens het gore lef hebben de anderen die die plicht wel volbrengen te minachten, zijn de belichaming van het kwaad. Ik denk dat sommige uitingen geen mening zijn, maar een reële en ernstige bedreiging van de vrijheid van meningsuiting.

Het leveren van kritiek is een kwestie van beschaving, en niet het opeisen van fatsoen. Fatsoen is voor kannibalen die satire bedrijvende mensen opeten met tafelmanieren. Een ware vriend voelt de ernst van je grappen volledig aan, zonder dat dit hem belet te lachen.

Het is curieus hoe de media mensen bespelen zonder te liegen. Zo las men gisteren in de lokale media 'Wilders veroordeeld voor minder-minder-uitspraak' en in de Turkse: 'Geen straf voor Wilders, ondanks genocidetaal'. De laatste keer dat mijn oren onvrijwillig werden gepenetreerd door de klanken die deze omroep genereerde, was er een interview gaande met Turken uit Duitsland, Frankrijk en Nederland die geprefereerd hadden hun zorgingrepen in Turkije te laten geschieden in plaats van in de oorden waar ze woonden. Ze waren overtuigd van een meer lofwaardige zorg aldaar en kwamen met allerhande anekdotes van familie en vrienden die in Nederland hoorden dat er niets aan het lijf haperde, dat de pijn en de daarmee gepaarde verzuchtingen stressgerelateerd waren, en er vervolgens in het herkomstland achter kwamen dat ze een woekerend carcinoomuitwas huisvestten en reeds veel tijd kwijtgespeeld hadden. Dat was ook het geval bij tante Kadriye, die momenteel in een ernstig stadium zit van eierstokkanker. Ook zij werd verlicht in het vaderland,

toen het al te laat was, en was hier geregeld van het kastje naar de muur en uiteindelijk naar het gaatje van de deur gewezen met waardeloze diagnoses. Later zouden we erachter komen dat ook Oma niet alleen erosie had in haar knieën, maar ook een uitgezaaid abces, wat wederom laattijdig ontdekt zou worden, maar laten we niet op de zaken vooruitlopen.

De andere geïnterviewden met een plopkap onder de neus meldden dat ze het prettiger vonden in eigen land onder het mes te liggen, omdat ze verontrust waren over het als kool groeiende racisme, de haat en xenofobie in Nederland, sentimenten die wellicht ook in de borstkassen van hun artsen hun beloop hadden gehad. Een kleinburgerlijk geklede mevrouw verwoordde het als volgt: 'De PVV kent een groot aantal stemmers, de kans bestaat dat de arts van mij of mijn kinderen ook een van hen is. Die kan ik niet blind vertrouwen, en vertrouwen is belangrijk.' Vertrouwen was inderdaad belangrijk wilde je bruggen bouwen, maar wat ik zag was dat de reeds bestaande wankele bruggen afgebroken werden. De loopgraven werden dieper, de vijanden zouden elkaar straks niet meer in de ogen kunnen kijken, laat staan spreken. Begrip voor je vijanden vraagt alleen maar wat extra zelfkennis.

Vanmiddag kreeg ik van diezelfde zender mee dat er een groep rigide gelovigen in Amerika de straat op was gegaan om te protesteren tegen abortus. Ze wilden zelfs de doodstraf laten voltrekken op de moordenaars van ongeboren baby's. Ik bedacht dat ik ook voorstander ben van de doodstraf, maar dan alleen voor degenen die het kind in zichzelf hebben gedood door dermate afgedreven van elke onbevangenheid te zijn.

Oma heeft vrijstelling van huishoudelijke taken. Ik draag daar zorg voor, al moet ik opmerken dat Moeder meer doet dan ik de laatste tijd, gezien ik nauwelijks meer thuis ben sinds ik twee bijbanen, een studie en een tamelijk langeafstands- en heimelijke relatie moet onderhouden.

De potjes medicijnen die Oma dagelijks inneemt, ruik je uit haar poriën. Dat ze ook nimmer zelf een ingeving heeft om de balkondeur of een raam open te zetten, helpt niet mee, vooral als ik een lange dag van huis ben. Ik heb Oma meerdere keren verzocht, verordend, gesmeekt zelfs dat ze het zaakje moet laten luchten als ik afwezig ben. Ze vertikt het. Het kan haar allemaal aan haar anus oxideren. Ze is dan ook een beschadigd hoopje ellende dat aan alle kanten versnipperd is door haar verleden, al tientallen jaren levensmoe en droefgeestig, en in het kielzog daarvan niet meer in staat normaal te functioneren, dus ik kan het haar niet aanrekenen. Oma heeft veel misère doorstaan, dat ze nog niet in de mallemolen zit is een godsmirakel, de goden hadden het immers dik laten afweten tijdens haar levenswandel. Een uiterst armoedige jeugd als wees met een kwijnend zieke, afhankelijke vader, uithuwelijking op haar twaalfde aan haar neef, meervoudige verkrachting en mishandeling binnen het huwelijk, onvergelijkelijk huiselijk geweld, het moederschap op haar dertiende, een partner die al z'n kapitaal aan gokken verkwistte en zich ontpopte als brute, onberekenbare schurk die regelmatig last had van een kwade dronk en die meerdere van hun kinderen heeft vermoord of ernstig mishandeld (onder wie Vader) en oom Bahattin voor de rest van zijn leven gehandicapt heeft gemaakt door de zware en talrijke afranselingen, zich vervolgens scheidde van Oma, eenmaal in Nederland aanbeland, en onderwijl is gehuwd met een veertig jaar jongere dame uit een of ander godverlaten Turks dorp, die hij door zijn Nederlandse paspoort – en dus geld – heeft kunnen verlokken om zijn levensgezel te worden. Inmiddels heeft hij ook vijf kinderen met haar, van wie eentje sinds een paar dagen existeert, naar verluidt. Opa is ouder dan zeventig, maar zijn reproductieve systeem doet het kennelijk nog eminent.

Ik heb Opa nooit gezien. Hij woont eveneens in Amsterdam, dus misschien heb ik hem onbewust gezien. Alleen Vader heeft